

κλύσμα

κλύσμα, το, ουσ. [<αρχ. κλύσμα <κλύζω (= πλύνω)], το κλύσμα. Υποκορ. **κλυσματάκι, το**. (Ακολουθούν 16 φρ.)·

- **βάλ' το κλύσμα!** βλ. φρ. **κάν' το κλύσμα(!)**·

- **βάλ' του κλύσμα**, βλ. φρ. **κάν' του κλύσμα**·

- **βάλε κλύσμα**, βλ. φρ. **κάνε κλύσμα**·

- **έφαγα ένα κλύσμα**, αντιμετώπισα δύσκολη κατάσταση, βρέθηκα σε δύσκολη περίπτωση, σε δύσκολη θέση, έπαθα κάποιο κακό: «με την πτώση των μετοχών στο χρηματιστήριο έφαγα ένα κλύσμα, που ήταν όλο δικό μου». Από το ότι είναι οδυνηρό σε κάποιον, όταν του βάζουν κλύσμα·

- **κάν' το κλύσμα!** ειρωνική απάντηση ή απάντηση αδιαφορίας σε κάποιον που μας ρωτάει τι να κάνει κάποιο πράγμα που του δώσαμε, από τη στιγμή που του είναι άχρηστο, ή από τη στιγμή που του το δώσαμε σε χρόνο που πια δεν το χρειάζεται. Συνών. **βάλ' το εκεί που ξέρεις!** / **βάλ' το κλύσμα!** / **βάλ' το στη σαλαμούρα!** / **βάλ' το στον κώλο σου!** / **βάλ' το στον πάγο(!)**·

- **κάν' του κλύσμα**, **α.** είναι στα τελευταία του, είναι του θανατά: «αφού κι οι γιατροί σήκωσαν τα χέρια, κάν' του κλύσμα». **β.** παράτα τον, μην τον υπολογίζεις: «κάν' του κλύσμα, μωρέ, που κάθεσαι και στενοχωριέσαι για έναν άνθρωπο που δεν αξίζει!»·

- **κάνε κλύσμα!** **α.** ειρωνική έκφραση ή έκφραση αδιαφορίας στην απεγνωσμένη ερώτηση κάποιου **τώρα τι θα κάνω ή τώρα τι να κάνω**. Συνών. **βάλε πάγο(!)**. **β.** άλλαξε τακτική, γιατί, αν συνεχίσεις με τον ίδιο τρόπο, δεν έχεις καμιά ελπίδα να ευοδωθεί η δουλειά σου, η προσπάθειά σου: «όπως έκανες τώρα τη δουλειά, κάνε κλύσμα, γιατί αλλιώς δε γίνεται τίποτα!». Από την εικόνα του αρρώστου που του κάνουν κλύσμα για θεραπευτικούς λόγους·

- **το βάζω κλύσμα**, βλ. φρ. **το κάνω κλύσμα**·

- **το 'κανα κλύσμα**, (για αντικείμενα), βλ. φρ. **το 'φαγα κλύσμα**·

- **το κάνω κλύσμα**, **α.** (για αντικείμενα) μου είναι εντελώς άχρηστο: «τώρα που μου το 'φερεις, θα το κάνω κλύσμα». **β.** (για εμπορεύματα) μου μένει απούλητο και δεν ξέρω τι να το κάνω: «όσο εμπόρευμα μου 'μεινε, θα το κάνω κλύσμα»·

- **το 'φαγα κλύσμα**, **α.** (για αντικείμενα) αποδείχτηκε εντελώς άχρηστο: «αγόρασα το τάδε πλυντήριο ρούχων που το πολυδιαφήμιζαν και το 'φαγα το κλύσμα, γιατί βγήκε μάπα». **β.** (για εμπορεύματα) μου έμεινε απούλητο και δεν ξέρω τι να το κάνω: «ό,τι μου 'μεινε απ' την τελευταία παραγγελιά, το 'φαγα κλύσμα»·

- **το 'φαγα το κλύσμα**, αντιμετώπισα δύσκολη κατάσταση, βρέθηκα σε δύσκολη περίπτωση, σε δύσκολη θέση χωρίς να μπορέσω να αντιδράσω: «όλοι πρόλαβαν και την κοπάνησαν δεξιά αριστερά κι έτσι το 'φαγα το κλύσμα απ' το διευθυντή»·

- **του βάζω ένα κλύσμα**, βλ. φρ. **του κάνω ένα κλύσμα**·

- **του κάνω ένα κλύσμα**, **α.** τον καταξευτελίζω, τον καταντροπιάζω: «όσο ήταν μονάχος του, έλεγε ό,τι ήθελε, όταν όμως ήρθε ο τάδε, του 'κανε ένα κλύσμα και όπου φύγει φύγει ο δικός σου». **β.** προξενώ φάρσα σε βάρος κάποιου προς γνώση και συμμόρφωση: «μας έκανε συνέχεια το μάγκα, αλλά απ' τη στιγμή που του κάναμε ένα κλύσμα, έπαψε ν' ακούγεται». Πολλές φορές, μετά τη φρ. αναφέρεται και το υλικό που περιέχει το κλύσμα, και έτσι έχουμε κλύσμα με γιαούρτι, μπουρουνόλαδο, πετρέλαιο, ρετσινόλαδο, τζατζίκι·

- του πατώ ένα κλύσμα, βλ. φρ. του κάνω ένα κλύσμα·
- του τραβώ ένα κλύσμα, βλ. φρ. του κάνω ένα κλύσμα.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας